

3. SEKTOR DLA POLSKI? CO ORGANIZACJE POZARZĄDOWE MOGĄ ZROBIĆ DLA POLSKI?

Oprac. Ewa Chromniak, Fundacja Biuro Inicjatyw Społecznych, woj.
małopolskie

Regionalny Panel Ekspertów dyskutując o obecnym i potencjalnym wkładzie organizacji pozarządowych w procesy rozwojowe kraju wskazał następujące aspekty działania i rozwoju 3. sektora:

- innowacyjność pomysłów, rozwiązań, metod
- nowe miejsca pracy
- bezpośrednie „widzenie” problemów, empatyczność
- szybkość reagowania na problemy
- formatywny charakter realizowanych działań („wychowywanie” obywateli)
- wzmacnianie, generowanie kapitału społecznego
- wnoszenie ducha twórczości („twórcze sprawstwo”)
- działanie dla idei
- odwagę obywatelską;

Panel Ekspertów uznał, iż należy podkreślać „obywatelskość” organizacji pozarządowych w rozwoju społecznym, jako przeciwwagę dla innych wartości towarzyszących nam współcześnie. W związku z tym, winniśmy tę obywatelskość 3. Sektora, zarówno w sposobie działania, jak i wartościach które niesie, konserwować, wzmacniać i rozwijać. Obywatelska organizacja:

- łączy ludzi (członków, wolontariuszy), którzy wkładają swój wysiłek w realizację wspólnych celów,
- działa na rzecz korzyści społecznych, dobra wspólnego, służy ludziom
- jest zakorzeniona społecznie, jest blisko ludzi, reaguje na ich potrzeby- jest reaktywna
- jest oddolnie powołana
- ma poczucie misji, odwołuje się do wartości
- jest otwarta na nowych członków, jej władze podlegają rotacji,
- jej współpracownicy czują się jej częścią, identyfikują się i realizują misję organizacji

- bierze odpowiedzialność za swoje działania, ich konsekwencje, wypracowane rezultaty i efekty
- rozwiązuje problemy, uczy brania spraw w swoje ręce – zwiększa samodzielność i podmiotowość obiorców swoich usług
- jest niezależna i suwerenna, wchodzi w równorzędną, partnerską relację z JST
- jest organizacją ucząca się, nie marnotrawiąca swoich zasobów
- jest zdolna do współpracy
- jest solidarna ze wspólnotą
- profesjonalizuje się zachowując swoją obywatelskość, dbając o nią i ją rozwijając.

Istotnym elementem jest język, którym posługujemy się w organizacjach. Musimy być bliżej ludzi, mówić językiem ludzi- prostym i zrozumiałym, równocześnie odwołującym się do ważnych, podstawowych wartości (dobro, pomoc, przyjaźń, zaufanie), w ten sposób przywracając je również do dyskursu publicznego.

Na Forum Inicjatyw Pozarządowych w Krakowie w gronie małopolskich NGOs , dyskutowaliśmy o kwestiach ważnych dla 3. Sektora, w formule „open space technology”. Punktem wyjścia do naszej dyskusji było ogólne hasło „III sektor dla Polski” oraz zachęta do poczynienia rachunku sumienia sektora czyli refleksji nad jego mocnymi i słabymi stronami, szansami i zagrożeniami dla jego rozwoju. Poniżej zostały zapisane wątpliwości i postulaty sformułowane podczas tego spotkania w poszczególnych wątkach tematycznych.

1. Żaden wiatr nie jest dobry dla okrętu, który nie zna portu swojego przeznaczenia

Wątpliwości:

- Każda NGOs ma swoją misję i strategię czy celowe jest więc budowanie wspólnej strategii 3. Sektora?
- Czy opracowana strategia nie ograniczy w przyszłości oddolnych działań obywatelskich?

- Czy zapisy strategii nie uwolnią państwa z zadań delegując je organizacjom pozarządowym co w konsekwencji przeciąży organizacje ?
- Czy rozwój sektora jest wewnątrzsterowny czy zewnątrzsterowny (grantosterowny) ?

Postulaty:

W strategii należy skupić się na warunkach funkcjonowania NGOs i ruchów obywatelskich i stworzeniu im możliwości do długofalowego działania.

2. Czy wartości to coś, co wyróżnia III sektor?

Wartość stanowią wszystkie organizacje pozarządowe.

Następujące wartości wyróżniają organizacje pozarządowe: bezinteresowność, wolontaryzm, integracja środowiska, pasja i zaangażowanie, patriotyzm, szlachetny zysk (środki zarobione przekazywane na cele statutowe).

Postulaty:

- Niezbędna jest wola polityczna decydentów dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego
- Działanie w III sektorze to edukacja dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego , edukacja prospołeczna

3. Prezenty dla III sektora, co chcielibyśmy dostać od otoczenia?

Postulaty:

- Możliwość opracowania projektów wynikających z potrzeb a nie z aktualnego konkursu grantowego.
- Język obywatela zamiast nowomowy i języka poprawnego politycznie.
- Organizacje uwalniające państwo od wielu jego obowiązków i powinności, powinny być rzetelnie wynagradzane a nie dotować albo kredytować państwo.

- Współdziałanie z sektorem nauki, tak jak się od niej wymaga współpracy z biznesem.
- Strategię integracji III sektora ale nie rozwoju!

4. Sektor animatorem demokracji bezpośredniej w naszej gminie i mieście.

Postulaty:

- Zmiana modelu funkcjonowania referendów – obniżenie wymaganego progu.
- Powszechna informacja dla obywateli o prawie dostępu do informacji publ.
- Nacisk na urzędy aby mówiły językiem obywateli
- Uczyć samorządy partycypacji
- NGOs pośrednikiem w komunikacji między gminą a obywatelem.

5. Jak dzielić się wiedzą? Dlaczego ciągle wywarzamy otwarte drzwi?

Co przeszkadza nam się uczyć:

- brak czasu
- brak świadomości i potrzeby
- przeciążenie i wypalenie liderów co powoduje zaniechanie podejmowanych działań,
- najlepiej się realizuje swoje pomysły, tworzymy nowe rozwiązania bez sprawdzenia co w tym obszarze zostało już wykonane.

Postulaty:

- Rozwijać okazje do wymiany doświadczeń, ideę FIPu.
- Wzmacniać potrzebę sieciowania.
- Wymiana doświadczeń z biznesem.
- Zwiększać otwartość na zmianę i umiejętności wprowadzania zmian (należy włączyć rozwój takich kompetencji w system edukacji)
- Należy przeznaczać finansowanie na ten cel.

6. Rachunek sumienia III sektora.

Jacy jesteśmy:

- Często wypaleni (zawodowo).
- Mamy w organizacjach problem y z dbałością o ludzi -pracowników, wolontariuszy.
- Nie współpracujemy z innymi NGOs i JST.
- Dotyka nas rutyna, przekonanie o własnej samowystarczalności, grantozą, robienie zadań wyłącznie w ramach wniosków grantowych.
- Słaba komunikacja zewnętrzna i wewnętrzna.
- Nie umiemy zarządzać czasem.
- Brak w naszych organizacjach menedżerów, potrzebujemy profesjonalizacji.
- Problemy wizerunkowe.

POSTULATY:

- Rozwijanie współpracy.
- Konieczność wyjścia poza dotychczasowe schematy działania.
- Regularne fora wymiany informacji między NGOs.

7. III sektor jako firma dla pracowników zaangażowanych społecznie

Jak jest obecnie:

- NGOs nie mają swoich strategii rozwoju.
- dotyka nas grantozą, uzależnienie od funduszy zewnętrznych
- mało profesjonalnej kadry kierowniczej
- mamy obawy wobec: działalności zarobkowej, poddawanie się zmianie i wychodzenia poza dotychczasowe schematy swoich działań,
- towarzyszy nam brak funduszy, wiedzy jak profesjonalnie działać i zarządzać NGOs i zespołem

POSTULATY:

Należy skupić się na :

- tworzeniu strategii działania NGO

- korzystania z dobrych praktyk z biznesu w funkcjonowaniu podmiotów ES
- profesjonalizacji NGO tj.: ekonomizacji i zarządzaniu NGOs

8. Uproszczenia proceduralne

Postulaty:

- zróżnicowanie wymagań ustawowych w zależności od wielkości organizacji i okresu działania (okres przejściowy)
- wsparcie merytoryczne nowopowstałych NGOs
- prostsze procedury pozyskiwania środków
- obligatoryjna współpraca III sektora z samorządem

9. Jakie są realne zasoby III sektora odróżniające go od sfery publicznej i biznesu . Co stanowi o naszej innowacyjności, czy można w ogóle o nie mówić?

Czy „aktorzy” III sektora to gracze, którzy przygotowują się do wejścia do II sektora?

Czy działanie w III sektorze zabezpiecza moje potrzeby ontologiczne?

Wnioski:

- III sektor jest mostem pomiędzy problemami/potrzebami obywateli a możliwościami ich rozwiązania.
- Usługi III sektora są tańsze niż w biznesie
- Elastyczność poruszania się między sektorami.